

מיסטיקה והזנה

עופר קרול, אגף לבעלי חיים, שה"מ

ללא מחיר, לא יבטיח שיפור בהכנסה ואולי דווקא ההיפך.

אין אדם שיודע הכל לבדו. יש ידע ונסיון המפוזרים במקומות רבים, וכל אשר עלינו לעשות הוא ללקט אותם בתבונה ולהשתמש בהם למיטב כושר שיפוטנו, כפי שניתן לעשות זאת בתנאי המקום השונים בין ארצות, אזורים ואפילו משקים שונים. אני מעז לומר שיש אפילו מקום לחשוב על שוני בדרך להשגת המטרה באותו המשק, כאשר מתחלפים מדי פעם הרפתנים ברפת.

הבה נבחן מספר שאלות אופייניות:

חלבון: האם אחוז החלבון הגבוה או הנמוך הכרחי לקיום מערכת ייצור תקינה? האם חייבים לספק חלבונים מסויימים כמו סויה, או שמא ניתן להשתמש גם בחלבונים אחרים, אפילו סתם בזבל או באוריאה? דומני שכל התשובות נכונות, ויש היום בידנו ידע וכלים ליישום פתרונות שונים. חנקן לא-חלבוני ינוצל היטב בכרס, אם נדע לספק את האנרגיה המתאימה. חלבון מעולה בעל פריקות נמוכה בכרס, המלווה בייצור מוגבר של חלבון מיקרוביאלי, מאפשר חסכון ניכר בכמות החלבון המוגש לפרות, ללא פגיעה בייצור. השימוש בחלבונים פריקים וזולים מחייב הגדלת שיעור החלבון במנה, וכדומה. מכאן שעל כל משק לבחון את מצבו ולהחליט, ולא להסתפק באיזו גישה פשטנית שהיא של אחוז החלבון, כגון - חייבים לתת 30% סויה!

הזנת הבקר המודרנית היא מדע צעיר יחסית המתפתח לעינינו במהירות רבה ביותר. מדי שנה בשנה אנו יכולים להסביר יותר ויותר תופעות ולנצל את הידע המצטבר כדי לכוון את המעשה במשק.

כמו בכל מדע מתפתח וביחוד בזה הגלווה לענף רב מסורת דוגמת הרפת אנו עדים להרבה אמונות ודעות אשר השתרשו במרוצת הזמן. היה להן - ואולי עדיין יש להן - בסיס. אך היום בידנו הידע והתבונה המאפשרים לנו להשתמש בממצאי המדע כדי לא לקבל את האמונות שהשתרשו כמובנות מאליהן.

תורת ההזנה היא תורה הניתנת ללמידה, למי יותר ולמי פחות, אך אין היא - ואסור שתהיה - איזו שהיא מיסטיקה נעלמת כגון האימון במזונות וחומרי הזנה שאין להם תחליף. כמו שאינו קיים האדם כן גם אינו קיים המזון שאין לו תחליף.

הרפת המודרנית היא ענף כלכלי וגם בו אין זכות למיסטיקה. לדוגמה, האמירה המקובלת למדי "יותר חלב - יותר הכנסה" - האמנם? האם תנובת חלב מוגברת שתושג בעזרת מזונות יקרים, הגזמה ברכיבי מזון מסויימים וכיוצא בזה, תביא בעקבותיה גם יותר הכנסה? למיטב הבנתי - לאו דווקא. אני מאמין שיותר חלב שיושג במשק נתון, לפי תנאיו הוא, באמצעות שיפור בממשק, צימצום במחלות וכדומה, יגדיל את ההכנסה. לעומת זאת, יותר חלב שיושג בדרך הקלה של תערובת, חלבון, ושחת יקרה

קליפות הדר: מעבר לכמות מינימלית במנה, אלו מפחיתות את צריכת המזון. לכן, משקים רבים אינם משתמשים בקליפות או משתמשים בכמויות מזעריות. למדנו שבתנאים מסויימים ניתן להאביס לקבוצות פרות מסויימות יותר קליפות. הדבר נכון בעיקר לגבי פרות באמצע התחלובה ובסופה. במקרים אלה הפגיעה בצריכת המזון, אם היא קיימת בכלל, אינה פוגעת בייצור. מכאן, לא זו בלבד שאין פגיעה ב"כיס", אלא נהפוך הוא.

"פרות קדושות" הן לא רק מושג. בארצות מסויימות ובדתות מסויימות הן קיימות בפועל. אמונות, דעות קדומות ופרות קדושות מסוג אחר מצויות בכל שטחי חיינו. הבה נשתדל לבחון את מעשנו, ועל אחת כמה וכמה בתקופה הנוכחית, למען נוכל ליצור ולייצר בכבוד, ולא רק בדרך הקלה אך הבזבזנית.

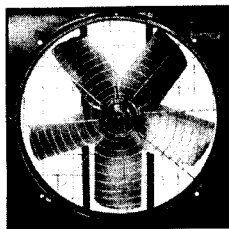

שחת, ובמיוחד שחת אספסת או בקיה: אם השחת עשויה היטב וקצורה בזמן הנכון היא מהווה ללא ספק מזון משובח. אך האם באמת עלינו לקנות שחת בכל מחיר, ובלבד שתהיה השחת במנה? או שמא יש גבול עליון כל שהוא שאין מעבר לו הדבר כדאי וניתן להסתפק במזונות חליפים?

תחמיץ חיטה ותיירס: במידה ועשויים היטב – והכוונה לתחמיצים בתכולת תאית סבירה של 25%-30% ובשיעור חומר יבש מעל ל-30% – למדנו מניסיונו הרב שביכולתנו לספק את כל צרכי המזון הגס, ללא צורך בשחת. במילים אחרות: גם ללא שחת ניתן לקבל תוצאות יפות. על כך ניתן להתיעץ בקשר לכמות התחמיץ, אופן הקיצוץ וכדומה, לבחון ולבצע, ואין צורך לכפות על עצמנו מינימום שחת בכל מחיר.

השקעה קטנה באיורור מניבה רווחים גדולים.

מה גודל הרפת? כיצד היא מתוכננת? מאיזה חומרים היא בנויה? היכן היא ממוקמת? כמה פרות חיות בה? כל הפרטים האלה חשובים ל"גל-און" כדי לתכנן לכל רפת את שואב-האוויר המתאים. איורור – זוהי המומחיות של "גל-און". שואב-אוויר של "גל-און" מייבש את הקש ואת הרפד, מאוורר את הרפת ומקטין בהרבה את צריכת הקש. לדוגמא: רפת שצרכה 700 טון קש, צורכת אחרי התקנת מערכת האיורור רק 200 טון. כך שההשקעה במערכת האיורור הוחזרה תוך שנה אחת בלבד.

"גל-און" מייצר:
מאווררים בקוטר של 12", 16",
ו-20". שואב-אוויר בקוטר של 10",
20", 24", 36" ו-48".

גל-און

איורור לפי מידה

קיבוץ גל-און, טלפון 051-49701.
מיקוד 79555 להשיג: בסניפי מוצרי "יתכן"
תל-אביב, טל: 03-268261, ירושלים, טל: 7-18211
חיפה, טל: 04-674283, באר-שבע, טל: 57-39123

